OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky	:	**JUDr. Pavel Kučera**
Téma práce	:	**Opomenutí v trestním právu**
Rozsah práce	:	224 stran vlastního textu (úvod + části práce + závěr)
Datum odevzdání práce	:	25. 3. 2018 (elektronicky), 28. 3. 2018 (tištěná podoba)

1. **Aktuálnost (novost) tématu**: Téma opomenutí v trestním právu nebylo dosud komplexně monograficky zpracováno. Lze však mít za to, že názory doktríny prezentované především v učebnicích trestního práva se v praxi vžily a nevyvolávají příliš kontroverzí. K jistému obohacení teorie a následné reflexi v novém trestním zákoníku (§ 112) nepochybně přispělo pojednání J. Říhy o postavení garanta u nepravých omisivních deliktů (Trestněprávní revue č. 8 a 9/2003).

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

- teoretické znalosti – byly potřeba hluboké znalosti trestního práva hmotného;
- vstupní údaje a jejich zpracování – doktorand vyhledal velké množství vstupních údajů, které tvůrčím způsobem zpracoval;
- použité metody – odpovídají standardům vědecké práce.

3. Formální a systematické členění práce:

- v souladu s opatřením děkana č. 17/2017 (čl. 18 až čl. 20 a přílohou č. 4). Práce se člení vedle úvodu a závěru na 5 částí. V první části nazvané „Postavení institutu opomenutí v rámci nauky trestního práva hmotného, pojem opomenutí v trestním právu, důvod a historický vývoj trestnosti opomenutí“ rozebírá disertant nejprve obecnější otázky, jako jsou pojmy: 1) trestný čin, 2) skutková nebo, jak sám po vzoru Ráliše používá označení, deliktní podstata trestného činu, 3) zvláštní formy trestné činnosti. V této části též podává definici pojmu opomenutí a zmiňuje vývoj trestnosti opomenutí. V druhé části jsou analyzovány jednotlivé typy trestných opomenutí. Třetí část je prezentací tuzemského přístupu k opomenutí v trestním právu, ovšem ve světle autorem představeného trojího členění omisivních deliktů, kteréžto úvahy se snaží promítnout do návrhu de lege ferenda. Při pohledu do praxe českých soudů se ve čtvrté části opět snaží najít základy pro své úvahy o trojím členění opomenutí. Pátá část je více méně o roli opomenutí ve vývojových stadiích trestného činu a v účastenství.

4. Vyjádření k práci: Předložená práce je vynikajícím a promyšleným zpracováním problematiky, byť jsou některé závěry či návrhy doktoranda diskutabilní a znamenaly by nejen změnu právní úpravy, ale především změnu desetiletí přetrvávající praxe. K tomu je třeba poznamenat, že každé změně by měla předcházet zevrubná diskuse, v níž je nezbytné označit natolik závažný nedostatek současné právní úpravy či praxe, aby odůvodnil tak zásadní změnu přístupu (a zažitého myšlení), jakou autor navrhuje. Ovšem i diskuse, která nakonec nevede k prosazované změně, má svůj smysl, neboť může vést k odlišným řešením prezentovaných problémů.

V rámci práce se autor kriticky vyjadřuje k některým názorům teorie a praxe. Tak např. poněkud nad rámec tématu práce kritizuje názor na postavení protiprávnosti v rámci či mimo rámec skutkové podstaty. Jako spíše marginální pro zkoumanou problematiku lze považovat úvahy o vhodnosti použití „deliktní“ či „skutková“ podstata trestného činu. Nemám však nic proti odůvodněným názorům disertanta.

Z celé práce je zjevné, že jejím jádrem je doktorandův návrh na opuštění tradičního dělení na pravé a nepravé omisivní delikty a jeho nahrazení dělením na opomenutí 1) jednoduchá obecná, 2) jednoduchá zvláštní a 3) kvalifikovaná. Doktorandovou inspirací je nepochybně koncepce španělského autora Sáncheze (Criminal Omissions: Some Relevant Distinctions. In: New Criminal Law Review 2008, Vol. 11, No. 3) a též právní úprava v Dánsku. Po představení této koncepce se doktorand pokusil o návrhy de lege ferenda, které (zjednodušeně řečeno) vyúsťují v návrh na zrušení § 112 TZ a doplnění § 150 odst. 2 TZ o další případy jednoduchých zvláštních opomenutí. Nejsem si jist, zdali by takto byly postihnuty všechny případy jednoduchých zvláštních opomenutí. V této souvislosti se nabízí ilustrativní příklad nepřekažení trestného činu vraždy policistou „mimo službu" (obdobně jako neposkytnutí pomoci při dopravní nehodě lékařem „mimo službu"). Bylo by takové jednání (opomenutí) pouze jednoduchým obecným opomenutím (trestnost podle § 367 TZ) nebo opomenutím kvalifikovaným (trestní odpovědnost za smrt zavražděné osoby)? Anebo by bylo třeba doplnit ustanovení § 367 o další odstavec, který by postihoval jednoduché zvláštní opomenutí, obdobně jako tomu činí autor v návrhu doplnění § 150 odst. 2 TZ?

Podle návrhu autora by se omisivní podoba jednání posuzovalo u jednotlivých skutkových podstat trestných činů výkladem popsaného jednání. Jak sám autor uvádí (s. 211): *Prostě se zváží, zda opomenutí bylo tím, co následek (účinek) v právním smyslu způsobilo, a pokud ano, a jestliže zároveň byly naplněny i ostatní znaky předmětného materiálního deliktu, bude pachatel brán k odpovědnosti za jeho spáchání bez ohledu na existenci zvláštní či jakékoliv jiné povinnosti*.

Aniž bych jakkoliv odrazoval doktoranda od prosazování jeho názoru, jsem dalek toho, abych jeho myšlenky široce podporoval. Jednak nejde o koncepci akceptovanou v širším zahraničí, jednak vyžaduje změnu přístupu k posuzovaní (hypotetické) příčinné souvislosti. Nejen to, vyžaduje též příklon k normativnímu pojetí opomenutí a do jisté míry vede k redefinování jednání jako znaku objektivní stránky „deliktní" podstaty. Nejsem přesvědčen o nezpochybnitelném přínosu této myšlenkově náročné změny pro teorii a praxi. Mohu se však mýlit.

5. Kritéria hodnocení práce:

- **splnění cíle:** Disertant formuloval (nezvykle v závěru práce) cíl práce: *relativně komplexní pojednání o opomenutí v trestním právu, zahrnující obecné, teoreticko-historické úvahy, základní popis panujícího přístupu (dvojí členění a „zvláštní povinnost") a pojednání o novějším, trojím členění, to vše při současném zohlednění tuzemské situace v oblasti trestní odpovědnosti za omise*. Tento cíl se mu podařilo beze zbytku splnit.
- **samostatnost při zpracování tématu (včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství):** Práce je originálním zpracováním tématu, obsahuje původní úvahy autora, není kompilátem jiných prací. O plagiátorství nemůže být řeči.
- **logická stavba práce**: Práce má logickou strukturu a není v tomto směru, co vytknout.
- **práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací**: Citace sice nejsou zcela v souladu s normou ISO 690, ale jsou jednoznačné pro nalezení citovaného pramene a jsou v práci použity jednotně. Poznámky pod čarou jsou využívány i nad rámec pouhých odkazů na použitý zdroj i ke komentáři. Autor pracoval i se zahraničními prameny (psanými německým a anglickým jazykem). Rozsah použité literatury je z hlediska české právní úpravy vyčerpávající, z hlediska zahraniční literatury čítá několik desítek položek vztahujících se k tématu práce).
- **hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Problematika opomenutí v trestním právu byla vyčerpána do detailů. Hloubka analýzy tak byla dostatečná na to, aby autor činil vlastní odůvodněné závěry.

- **úprava práce (text, grafy, tabulky):** Text je přehledný, grafy a tabulky nebyly využity, což není vadou s ohledem na téma práce a způsob jeho zpracování.
- **jazyková a stylistická úroveň**: Vynikající, prosta písařských vad či nesrozumitelných vyjádření, i když se jedná o text vysoce odborný a pro čtení náročný.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

V rámci obhajoby doporučuji soustředit se na doktorandem navrhované trojí členění trestných opomenutí a tomu odpovídající návrhy de lege ferenda.

Předkládaná práce zcela jednoznačně splňuje obsahové a formální požadavky kladené na disertační práce, a proto ji doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Praze dne 27. května 2018

doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.
oponent práce